

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta (HE 160/2024 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 10/2024 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

opintotukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 1213/2019, ja
lisätään lakiin siitä lailla 4/2017 kumotun 14 a §:n tilalle uusi 14 a § seuraavasti:

14 §

Asumislisä

Asumislisään on oikeutettu opiskelija, joka asuu vuokra-asunnossa tai asumisoikeusasunnossa.

Asumislisään ei kuitenkaan ole oikeutettu opiskelija, joka:

- 1) asuu vanhempansa luona;
- 2) asuu samassa asunnossa oman tai puolisonsa lapsen kanssa;
- 3) asuu puolisonsa omistamassa asunnossa;
- 4) olisi oikeutettu maksuttomaan asuntolapaikkaan oppilaitoksen puolesta, ellei ole erityisen painavia syitä sille, että opiskelija ei voi ottaa asuntolapaikkaa vastaan;
- 5) saa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukaista asumistukea tai asuu samassa asunnossa mainitun lain mukaista asumistukea saavan puolisonsa kanssa.

Eduskunnan vastaus EV 164/2024 vp

Sen estämättä, mitä 2 momentin 2 ja 5 kohdassa säädetään, opiskelijalle voidaan kuitenkin myöntää asumislisä sellaisen asunnon asumismenoihin, joka on vuokrattu opiskelun vuoksi ja joka sijaitsee muulla paikkakunnalla kuin perheen vakituinen asunto.

Ulkomailla opiskelevalle myönnetään asumislisää samoin edellytyksin kuin Suomessa opiskelevalle. Ulkomailla opiskelevalla ja asuvalla on kuitenkin oikeus asumislisään sen estämättä, mitä 2 momentin 2 kohdassa säädetään.

14 a §

Asumislisän määrä

Asumislisän määrä on enintään 80 prosenttia kuukausivuokrasta, käyttövastikkeesta taikka niihin rinnastettavista vuokrasopimuksen tai asumisoikeussopimuksen mukaisista kiinteän suuruista kuukausittaisista asumismenoista.

Asumislisää myönnettäessä asumismenoja ei oteta huomioon:

1) 370 euron ylittävältä osalta, kun opiskelijan asuinkunta on Espoo, Helsinki, Kauniainen tai Vantaa;

2) 310 euron ylittävältä osalta, kun opiskelijan asuinkunta on Hyvinkää, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Kuopio, Lahti, Lohja, Nokia, Nurmijärvi, Oulu, Porvoo, Raisio, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sipoo, Siuntio, Tampere, Turku, Tuusula tai Vihti;

3) 270 euron ylittävältä osalta, kun opiskelijan asuinkunta on muu kuin 1 tai 2 kohdassa mainittu kunta tai asuinkunta on Ahvenanmaan kunta.

Jos opiskelija asuu vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempiensa omistamassa asunnossa, asumislisän määrä on enintään 83 euroa kuukaudessa.

Suomessa kansanopistossa, liikunnan koulutuskeskuksessa tai Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa maksullisella linjalla opiskeleva, oppilaitoksen asuntolassa asuva opiskelija on oikeutettu asumislisään, jonka määrä on 88,87 euroa kuukaudessa.

Ulkomailla vuokralla asuvan ja opiskelevan opiskelijan asumislisän määrä on 210 euroa kuukaudessa.

Opiskelijan osuus asumismenoista saadaan jakamalla koko asunnon asumismenot asukkaiden lukumäärällä, jollei erityisestä syystä hyväksyttyä muuta jakoperustetta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 4 §, 8 §:n 2 momentti, 8 a ja 20 §, 27 §:n 2 momentti sekä 28 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 §, 8 §:n 2 momentti sekä 20 ja 28 § laissa 1533/2016, 8 a § laissa 479/2017 ja 27 §:n 2 momentti laissa 1143/2017, sekä *lisätään* 9 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1241/2023, uusi 4 momentti seuraavasti:

4 §

Ruokakunta

Samassa asunnossa pysyvästi asuvat henkilöt kuuluvat samaan ruokakuntaan. Eri ruokakuntaan kuuluvat henkilöt, jotka hallitsevat osaa asunnosta erillisen vuokrasopimuksen tai sitä vastaavan hallintasopimuksen perusteella tai jotka on hoitosopimuksella sairauden tai vamman perusteella sijoitettu ruokakunnan hoidettaviksi. Tässä laissa asumistuen saajalla tarkoitetaan kaikkia ruokakunnan jäseniä.

Samaan ruokakuntaan kuuluvat aina samassa asunnossa asuvat aviopuolisot tai avopuolisot, heidän alaikäiset lapsensa sekä keskenään suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevat sukulaiset, jollei 5 momentista muuta johdu. Tässä momentissa tarkoitettuihin sukulaisiin rinnastetaan myös ottolapset ja lastensuojelulain (417/2007) 81 §:ssä tarkoitettut yksityisesti sijoitetut lapset.

Jos aviopuolisot asuvat välien rikkoutumisen vuoksi erillään eikä heillä ole yhteistä taloutta, heitä ei lueta samaan ruokakuntaan kuuluviksi.

Ruokakuntaa edustaa asunnonhaltija tai hänen puolisonsa, yhteisöruokakunnan valtuuttama henkilö taikka se, jonka nimissä erillinen vuokrasopimus tai sitä vastaava hallintasopimus on.

Ruokakuntaan ei kuulu opiskelija, joka opintotukilain (65/1994) 14 §:n mukaan on oikeutettu asumislisään, paitsi jos asumislisä on myönnetty opiskelijan toisella paikkakunnalla olevaa asuntoa varten.

8 §

Oikeus asumistukeen

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

- 1) opiskelijalle, joka opintotukilain 14 §:n mukaan on oikeutettu asumislisään, paitsi jos opiskelija tämän lain 4 §:n 5 momentin mukaan luetaan asumistukea saavaan ruokakuntaan;
- 2) opiskelijalle, jolla on oikeus maksuttomaan asuntolapaikkaan oppilaitoksen puolesta, ellei ole erityisen painavia syitä sille, että opiskelija ei voi ottaa asuntolapaikkaa vastaan;
- 3) avio- tai avopuolisoista muodostuvalle kahden henkilön ruokakunnalle, johon kuuluvalla on oikeus eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 8 §:n perusteella eläkkeensaajan asumistukeen;

Eduskunnan vastaus EV 164/2024 vp

4) ruokakunnalle, jonka ainoalla jäsenellä tai kaikilla jäsenillä on oikeus 3 kohdassa tarkoitettuun eläkkeensaajan asumistukeen.

8 a §

Ahvenanmaalaisen opiskelijan oikeus asumistukeen

Mitä tässä laissa säädetään opintotukilain 14 §:n mukaisesta asumislisästä, sovelletaan myös opintotuesta annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2006:71) mukaiseen asumislisään.

9 §

Hyväksyttävät asumismenot

Jos samassa asunnossa asuu opiskelija, joka 4 §:n 5 momentissa säädetyn nojalla ei kuulu ruokakuntaan, luetaan asumistukea määrättäessä ruokakunnan asumismenoiksi ruokakunnan jäsenen lukumäärää vastaava osuus asunnon asumismenoista, jollei erityisestä syystä hyväksytä muuta jakoperustetta.

20 §

Asumistuen saajan ilmoitusvelvollisuus

Asumistuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

- 1) avioliiton solmimisesta ja avioliiton purkautumisesta;
- 2) avoliittoon menemisestä ja avoliiton päättymisestä;
- 3) ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden lukumäärän ja ruokakunnan kokoonpanon muuttumisesta;
- 4) ruokakunnan asunnosta pois muutosta ja asunnon vaihtumisesta;
- 5) ruokakunnan asumismenojen alentumisesta vähintään 50 euroa kuukaudessa;
- 6) ruokakunnan jatkuvien kuukausitulojen nousemisesta vähintään 400 euroa kuukaudessa;
- 7) ruokakuntaan kuuluvalla henkilöllä syntyvästä oikeudesta eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaiseen asumistukeen;
- 8) alivuokralaisen ottamisesta ja alivuokralaisen pitämisestä luopumisesta;
- 9) ruokakunnan käytössä olevan asunnon hallintamuodon muuttumisesta;
- 10) ruokakuntaan kuuluvan henkilön ulkomaille muutosta ja ulkomailta oleskelusta;
- 11) ruokakuntaan kuuluvalla henkilöllä syntyvästä oikeudesta opintotukilain mukaiseen asumislisään;
- 12) samassa asunnossa asuvan opiskelijan asumislisäoikeuden päättymisestä.

Eduskunnan vastaus EV 164/2024 vp

27 §

Asumistuen tarkistamisen edellytykset

Asumistukea on tarkistettava myös, jos:

- 1) ruokakunnan jatkuvat kuukausitulot ovat nousseet vähintään 400 euroa tai alentuneet vähintään 200 euroa;
- 2) 9 §:ssä tarkoitetut ruokakunnan maksamat asumismenot muuttuvat vähintään 50 euroa kuukaudessa;
- 3) ruokakunta vaihtaa asuntoa tai asunnon hallintamuoto muuttuu;
- 4) ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden lukumäärä tai ruokakunnan kokoonpano muuttuu pysyvästi, ruokakunta ottaa alivuokralaisen tai luopuu alivuokralaisen pitämisestä;
- 5) jos ruokakuntaan kuuluva, samassa asunnossa asuva henkilö aloittaa opinnot, joiden perusteella hän on oikeutettu opintotukilain mukaiseen asumislisään tai hän muutoin tulee oikeutetuksi asumislisään taikka jos samassa asunnossa asuvan 4 §:n 5 momentissa tarkoitetun opiskelijan oikeus asumislisään päättyy.

28 §

Tarkistamisen ajankohta

Asumistuki tarkistetaan 27 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa:

- 1) 1 kohdan perusteella sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka 1 päivästä kohdassa tarkoitettu tulojen muutos on voimassa;
- 2) 2 ja 3 kohdan perusteella sen kuukauden alusta, josta muuttuneita tai uusia asumismenoja maksetaan koko kuukaudelta;
- 3) 4 kohdan perusteella sen kuukauden alusta, jonka 1 päivästä kohdassa tarkoitettu olosuhteiden muutos on voimassa;
- 4) 5 kohdan perusteella sen kuukauden alusta, josta oikeus asumislisään alkaa, tai sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona oikeus asumislisään päättyy.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Eduskunnan vastaus EV 164/2024 vp

Helsingissä 11.12.2024

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri